

šola premeščena iz Slapa pri Vipavi na Grm pri Novemestu, Dolenjsko, nahajalo se je na mnogoštevilnem sadnem drevju okoli grada Grm, vse polno sadnemu drevju škodljivega mrčesa, namreč vse polno gnezd glogovega belina, vse polno jajčnih obročkov ali zalega obročkarja ali krsteničarja, jajčnih zapredkov zlatoritke, glavčevih jajčnih kupčkov itd. Dosledno temu je bil v poznem jesenskem času in zgodaj spomladi skoraj vsakdanji posel učencev ta, da so vidljiva gnezda naštetih škodljivcev z drevja pobirali in sežgali. Sežigali so pa tudi gnezda glogovih belinov naravnost na drevju in sicer s pomočjo tako zvanih gosenčnih bakelj. Te baklje so bile takrat jako „moderne“, dasiravno je njihov plamen, ker je popje osmodil, napravil skoraj več škode, kakor bi jo morda napravile posmrojene gosenice. Vse to delo pa ni izdalo bogsigavedi koliko, ker ni zalega vseh škodljivcev, kakor n. pr. prsteničarjeva, glavčeva, velikega in malega pedica lahko vidljiva itd. in pa tudi zato ne, ker se sosedje za pokončevanje goseničje zalege niso prav nič brigali. Iz poslednjih vzrokov smo se polotili krmiljenja ptičev v zimskem času, osobito pa senic. V ta namen se je postavilo med sadno drevje dve krmilnici, s pomočjo katerih se je ptičje v zimskem pravilno, ali kakor bi se lahko reklo sistematično, krmilo. In glej kako čudno! Po preteku par let ni bilo treba učencem več požigati goseničjih gnezd, kajti ni jih bilo več. Izginile so ne le vidljive gosenice, ampak tudi nevidljiva, ali le težko vidljiva zalega, kakor n. pr. obročkarjeva, pediceva in glavčeva, ker so jo seničice in mali detali ali brglezi iztikali ter požrli.

Drugi dokaz pa, kako koristno je krmiljenje ptičev v zimskem času, je gotovo ta-le: — Ko sem šel leta 1907. v pokoj, naselil sem se v bližnjem Novemestu. Na sadnem drevju mojega vrta, osobito pa na onem drugih Novomeščanov, katerih večina ima pri svojih hišah večji ali pa manjši s sadnim drevjem obsajeni vrt, je bilo takrat v zimskem času po drevju vse polno suhega, v šopke spredene in v vetru se jugajočega listja. Bila so namreč gnezda glogovega belina pa tudi druga sadnemu drevju škodljiva mrčesna zalega. Dosledno temu je bilo seveda v poletnem času vse polno gosenic po sadnem drevju, a tudi po zelenjavi jih ni manjkalo. To mi je dalo povod, da sem se obrnil do naših Novomeščanov s prošnjo naj bi prispevali k temu, da bi se napravilo v Novemestu več ptičjih krmilnic, s pomočjo katerih naj bi se potem vsako leto pozimi ptičje krmilo. Na to prošnjo se je nabralo toliko denarja, da se je nabavilo štiri krmilnice. S temi ter z eno zasebno sem pričel leta 1908 pozimi sam ptičje redno krmiti. In glej, v preteklem poletju, toraj po komaj treh letih, ni bilo videti v Novemestu na sadnem drevju nikjer nobene gosenice. Posebno značilno pri tem je to le: Pri vstopu v mesto, v tako zvani „Ločenski ulici“, stoji pri hiši g. Možina velika divja hruska ali tako zvana drobnica. Na ti drobnici je ostajalo, vsako zimo prej, preden se je pričelo s krmiljenjem ptičev, izredno mnogo suhega, v zvitek vzlečenega listja ali gnezd glogovega belina, letos pa ni najti na ti drobnici niti enega zapredka, ampak vse listje je sčistoma odpadlo. Ta drobnica mi je toraj merodajna glede uspeha krmiljenja ptičev, osobito pa senic.

Kar je v Novemestu jako dobro obneslo, obnesti bi se moralo po mojem mnenju tudi drugod, le lotiti se bo treba tudi tam krmiljenja ptičev v zimskem času tako, kakor delajo po drugih deželah osobito pa že mnogo let v Nemčiji. Prašal pa bo gotovo marikateri, kako pa se krmi ptičje pozimi? — Za to si je treba preskrbeti pred vsem tako zvanih krmilnic. Kar se njihove velikosti tiče, zadostuje namreč popolnoma, če je mizica 25 do 30 cm široka in 45 do 50 cm dolga. Streha naj sega kolikor mogoče čez mizico, da ne bo padal dež in sneg o vetrovnem vremenu na njo. Prav priporočljivo je, da se pribije na vsako mizico primerno veliko pločevinasta ali plehastá škatljica, katera ima služiti za pokladanje turšične moke. Prav priporočljivo je tudi, da se utrdi v sredino mizice ali še bolje na steber, na katerem sloni mizica, kako šilo, na katero se potem natika za seničice surov loj. Take krmilnice naj se postavijo med katerokoli drevje, nahajajoče se blizu

hiš. Pred vsem bi se ne smelo pogrešati takih krmilnic pri nobenem šolskem poslopu, kjer naj bi služile učenci se mladini v dober izgled. V vsaki vasi bi se moralo nahajati primerno število, t. j. 3, 4 ali še več krmilnic. Poglejmo pa sedaj, kaj in kako naj se ptičkom poklada? Ker stikajo seničice mrčesovo zalego najbolj pridno, kajti zaužijejo jo same, pitajo pa spomladi z njo tudi svoje mladiče, poskrbeti je treba v prvi vrsti za te. V to svrhu naj se poskrbi, da bo v krmilnici vedno na razpolago dovolj turšične moke in kolikor tudi surovega loja. Novomeščanski mesarji mi ga odstopijo radi za Bog lonaj, in tako bi morali storiti tudi mesarji v drugih krajih. Poglavitna hrana za senice je bilo in bo seme solnčnih rož ali solnčnic. To seme žro namreč senice z največjo slastjo in jim tudi ne škoduje. Jederc ali pešk od buč naj se senicam ne daje, kajti skušeni, stari goriški ptičarji so prepričani, da dobe senice po zauživanju teh drisko, kateri tudi podležejo. Poklada naj se nadalje v krmilnice star kruh, ostalo polento in za vrabce ter druge ptičje, katere morajo pač tudi živeti in kateri krme spomladi svoje mladiče izključno le z mrčesom, še kako žito in najboljša za nje je ajda.

Kako se imajo pa ptiči krmiti? Mizica ne sme biti o vsakem času s hrano obložena, kajti v takem slučaju se senice za mrčesovo zalego mnogo ne brigajo, na vsak način pa je treba poskrbeti, da bo v krmilnici vedno nekoliko turšične moke in loja. Poklada naj se krma vsako jutro in le izjemoma včasih popoldne in še takrat v bolj pičli meri. — Ko začne spomladansko sonce greti, naj se s krmiljenjem nikakor takoj ne preneha, kajti, če senice ne dobe krme, se potegnejo odtod v gozde in meje ter si napravijo gnezda tam, namesto blizu sadnega drevja.

R. Dolenc. (•Prim. Gospodar.)

Zadnje vesti o vojni.

(Zadnji telegrami.)

Resnost položaja.

Vlada je naznanila danes v državni zbornici, da hoče predložiti v nujno rešitev 3 postavne načrte, ki se tičejo splošne mobilizacije, in sicer: 1. Postava glede pregleda konj. — 2. Postava glede podpore družin mobiliziranih vojakov. — 3. Postava glede oddaje transportnih sredstev in ubikacij od strani zasebnikov in oblasti v slučaju vojne. — Te postavne dokazujejo, da hoče biti naša vlada na vse pripravljena, tudi na eventualno vojno, — in da se torej o izboljšanju položaja ne more govoriti.

Položaj.

Dunaj, 28. nov. Položaj je nespremenjen, ne kaže nobenega izboljšanja, pa tudi nobenega poslabšanja. Rusija se dela še vedno miroljubno, ali obenem nadaljuje svojo oboroženje. Naša monarhija pod nobenim pogojem ne dovoli razdelitve Albanije in uresničenja srbskega pristana v jadranskem morju. Srbi so sicer že Durazzo zasedli, ali kmalu bodejo morali ta pristan zopet zapustiti. Poroča se, da so Albanci že proglasili neod-

visnost Albanije. Poročilo našega konzula Edl, katero srbska vlada v bojazni pokvarjenosti in skrajšala, še vedno ni na Dunaju.

Naš cesar in Rumunska.

Naš cesar je odposlal Conrad pl. Hötendorf v Bukarest za lastno ročnim pismom na rumunskemu kralja Karola. Rumunska se ravno tako kakor trozveza zveš ob strani Avstrije. Rumunska je vojaškem oziru na vse pripravljen.

Tudi za odraslene.

Raba okrepujočega in moč povzročujočega snova izkazuje se dostikrat kot potrebna, in sicer samo le za deco, temveč tudi za odraslene vsake starosti, ženske in moške. Skozi desetletja izborna Scottova emulzija se je kot tako sredstvo vedno bolj obnesla, pa naj se gre potem za prirojeno slabost ali za oslabeleosti po prestani bolezni. Že po meroma kratki rabi se zamore vpliv Scottove emulzije opazovati. Opazuje se prebujanje življenske moči, da se dviga veseleje za jesti. Vsled tega napreduje splošno povečanje moči, in novo veselje do življenja nastopa. Scottova emulzija je tako izvrstna in dokazno okusna, da jo zamorejo i odrasli brez težave in prepiravanja dalje časa jemati in dobro prebaviti.

Cena originalne steklenice 2 K 60 h. Se kupi v vseh apotekah. Proti pošiljavi 50 h v znakmah na Scott & Bowne, z. i. d. Dunaj VII, in s sklicivanjem na ta časopis se vrši enkratna pošiljatev poizkusa po apoteki.

O masinah za prirejo krme. Vsako leto v jeseni in po stopi do kmetovalca vprašanje po izboljšanju oz. novi masini živinsko krmiljenje potrebnih pomožnih masin. Kajti kmet mora danes z napredkom iti in ne more biti brez potrebnih masin za prirejo krme. K temu spadajo razni stroji za rezanje krmne, srotini mlini itd. Znana trdka kmetijskih strojev Ph. Mayfarth & Co., Dunaj, II., Taborstrasse 71 je na tem polju raznovrstno vpeljala. Tako so se iz teh tvornic izvirajoče masine za prirejo krme vsled svoje konstrukcije in primernosti v vseh okoliščinah, celo v najmanjših, hitro vdomežile in vpeljale. O mnogobrojnih novostih, ki jih je imenovana firma pri svojih masinah za prirejo krme vpeljala, opozarjamo zlasti na „Rollen-Ringemaschine“, ki tok masine bistveno olajša. Masine so izredno brzo zgrajene; skoraj vse „nulte“ nadomestijo „Muttersträube“; pri skrajnem ravnanju z masino je poskodovanje skoraj izključeno. Ako bi bila pa vendar popravila potrebna, se je za take poudarne masine za ta namen preskrbelo, da nosi vsak posameznik del posebno modelno številko in je treba za hitro dobavo nenehna dela edino modelno številko omeniti. Vse masine se na hitro z varstvenimi uredbami proti nezgodam napravi. Interesi dobijo od firme Ph. Mayfarth & Co. bogato ilustrirani katalogi stonj in franko.

Denar imeti je lepo, zdrav biti pa še lepše! Kašelj pa je vedno znamenje, da nekaj ni v redu in mnogokrat nastane tudi hude bolezni. Zato naj vsakdo kašelj pri sebi in svoji družini vsaj enkrat na leto preizkusi s 3 smrekami in 3 kralji. Te karamelo so s 59/0 notarijelo potrjenimi spričili in vplivne priznane in stane zavojček le 25 pfenigov.

Pozimi leži mnogo polj, ki se jih potem v pomlad nasadi s poletnim klesanim in plodom, v kosmali brazdi. Najbolje je, da se na teh poljih Tomazovo moko smpreje raztrosi. Naj se okroglo 500 do 600 kg na hektar poleg primernega krmnega gnojila. Tomazovo moko naj se pusti mirno, brez da bi bilo bati izgube, skozi zimo na polju ležati. Popolnoma zadostuje, ako se v spomladi pri običajnem delu pod zemljo spravi.

Loterijske številke.

Gradec, dne 23. novembra: 14, 53, 74, 30, 72.
Trst, dne 16. novembra: 25, 44, 73, 40, 31.

Oženjeni šafer 1025

z najmanje enim odraslim sinom se sprejme pri graščinskem eskribnistu Ebensfeld pri Ptuj.

Učenec 1023

se sprejme v veliki trgovini za mešano blago Ludwig Krautsdorfer, Sv. Duh pri Poličanah.

Cepljene trte, 1024

beli Burgundec in laski rizingling na Portalis se prodaja pri Adolfu Tomazitsch, Spodnji Breg št. 46 pri Ptaju.

Za ženine in neveste.

Poročni prstani iz dala

od K 3 — naprej sase je F. Werhonic, urar, Ptuj, Herrengasse 20. 966

Gostilno 1020

se zeli na račun vseh, napreje kjer se toči vino in laski goric. Pisma se prosi pri „Gutes Gasthaus“ na avstrijski „Stajera“.